

A Fővárosi Ítéltábla a Noll Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Noll Bálint ügyvéd által képviselt I. - VIII. rendű felpereseknek az Almásyné dr. Péterfi Éva kamarai jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. május 15. napján meghozott 23.P.24.531/2015/69. számú ítélete ellen az alperes részéről 70. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásából az I. rendű felperes javára megítélt lejárt járadékot 10.841.120 (tízmillió-nyolcszáznegyvenegyezer-százhusz) forintra, a 2019. június 1-től fizetendő járadék havi összegét 462.100 (négy százhatvankétezer-száz) forintra, a III-IV. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét személyenként 2.000.000 (kétfélmillió) forintra, a perkölség összegét a III. rendű felperes javára 254.000 (kétszázötvennégyezer) forintra, a IV. rendű felperes javára 222.250 (kétszázhuszonkétezer-kétszázötven) forintra leszállítja. A le nem rótt kereseti illetékből az alperes által fizetendő 1.174.395 (egymillió-százhetvennégyezer-háromszázkilencvenöt) forintot 1.134.015 (egymillió-százharmincnégyezer-tizenöt) forintra leszállítja, és megállapítja, hogy 40.380 (negyvenezer-háromszáznolcvan) forint illetéket az állam visel. Az állam által előlegezett szakértői kölségből az alperes által fizetendő 305.460 (háromszázötezer-négy százhatvan) forintot 294.395 (kétszázkilencvennégyezer-háromszázkilencvenöt) forintra leszállítja, és megállapítja, hogy további 11.065 (tizenegyezer-hatvanöt) forint kölséget az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint, a II. rendű felperesnek 1.905 (ezerkilencszázöt) forint, a VI. rendű felperesnek 50.800 (ötvenezer-nyolcszáz) forint, míg a VII. rendű felperesnek 25.400 (huszonötezer-négy száz) forint másodfokú perkölséget. Kötelezi a III. rendű felperest, hogy 30.000 (harmincezer) forint, a IV. rendű felperest, hogy 20.000 (húsezer) forint másodfokú perkölséget fizessenek meg 15 napon belül az alperesnek.

A le nem rótt 873.600 (nyolcszázhetvenháromezer-hatszáz) forint fellebbezési illetékből az alperes 640.000 (hatszáznegyvenezer) forintot, az I. rendű felperes 33.600 (harmincháromezer-hatszáz) forintot, a III. rendű felperes 120.000 (százhuszezer) forintot, a IV. rendű felperes 80.000 (nyolcvanezer) forintot köteles megfizetni az államnak külön felhívásra.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes biztosítottja gépjárművel 2014. február 10-én elütötte az I. rendű felperest. Az I-VIII. rendű felperesek a balesetből eredő vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítése iránt indítottak pert az alperessel szemben.

Végleges keresetük szerint – az I-V., valamint VII-VIII. rendű felperesek az alperes rész-teljesítését követően fennmaradt – az I. rendű felperes 38.000.000 forint, a II. rendű felperes 6.000.000 forint, a III. rendű felperes 5.500.000 forint, a IV. rendű felperes 4.500.000 forint, a VI. rendű felperes 2.000.000 forint, az V., VII. és VIII. rendű felperesek pedig személyenként 4.000.000-4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az I. rendű felperes kérte továbbá az alperes marasztalását – az érintett tételek esetében ugyancsak az alperes rész-teljesítése után fennmaradt – 221.999 forint gyógyszer és gyógyászati segédeszköz költség, 2015. november 1-től havi 9.240 forint felnőtt pelenka többletköltség járadék, 7.509.170 forint rehabilitációt segítő eszközökkel kapcsolatos költség, 4.406.977 forint kültéri lift költség, 28.000 forint fogászati kezelési költség, 364.816 forint közlekedési többletköltség, 2015. október 1-től havi 10.000 forint, 2016. október 1-től havi 185.000 forint, a jövőre nézve pedig havi 350.000 forint ápolási, gondozási járadék, 2014. február 10-től havi 10.000 forint, a jövőre nézve havi 25.000 forint háztartási és ház körüli kisegítői járadék, 2014. szeptember 12-től havi 160.000 forint konduktori munkadíj, 75.900 forint speciális ágy, 4.620.000 forint új autó beszerzési költség, 2016 márciusától havi 88.000 forint rTMS kezelési többletköltségben.

Az alperes ellenkérelme szerint az általa megfizetett nem vagyoni kártérítések a felperesek igazoltan elszenvedett sérelmeinek kompenzálására alkalmasak voltak, a felperesek ezt meghaladó igénye alaptalan. Az I. rendű felperes nem vagyoni kárigénye az ítélkezési gyakorlat szerint a hasonló károsultak részére megítélt kártérítésekhez képest eltúlzott. Míg a VI. rendű felperes esetében nem igazolt olyan szoros érzelmi, rokoni kapcsolat, ami a nem vagyoni kárigényét alátámasztaná. Az I. rendű felperes vagyoni kárait részben, a teljesítéseire, a károk összege, illetve az ok-okozati összefüggés bizonyításának hiányára hivatkozással vitatta. A konduktori munkadíj vonatkozásában arra hivatkozott, hogy nem igazolt, hogy az I. rendű felperesnek gyógytornára, vagy speciális konduktori képzettséget igénylő gyakorlatokra van szüksége, és milyen időtartamban. A járadék összege pedig eltúlzott, figyelemmel arra is, hogy azt a sérült hozzátartozója, nem pedig szakember végzi.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. rendű felperes javára 9.026.043 forint, 17.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, 12.398.620 forint lejárt járadék és 2.860.990 forint perköltség, a II. rendű felperes javára 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés és 457.200 forint perköltség, a III. rendű felperes javára 3.500.000 forint nem vagyoni kártérítés és 349.250 forint perköltség, a IV. rendű felperes javára 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és 285.750 forint perköltség, az V. rendű felperes javára 2.500.000 forint nem vagyoni kártérítés, és 254.000 forint perköltség, a VI. rendű felperes javára 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és 127.000 forint perköltség, a VII. és VIII. rendű felperesek javára személyenként 1.000.000-1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és 27.000 forint perköltség megfizetésére, az I. rendű felperes javára 2019. június 1-től kezdődően havi 497.100 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A le nem rótt 1.500.000 forint eljárási illetékből az I. rendű felperest 260.985 forint, a VII-VIII. rendű felpereseket 32.310-32.310 forint, az alperest pedig 1.174.395 forint, a Gazdasági Hivatala által előlegezett 411.116 forint szakértői díjból az I. rendű felperest 105.656 forint, az alperest 305.460 forint megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy az alperes biztosítottja által okozott balesetben az I. rendű felperes fej-és agysérüléseket, bordatörést, tüdőzúzódást, szegycsonttörést,

valamint mindkét alsó végtagjának sérülését szenvedte el. Össz-szervezeti egészségkárosodása 90%, baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése 100 % mértékű, állapota végleges. A baleseti sérülései következtében felperesnél pszicho-organikus szindróma alakult ki, amely a kognitív funkciók sérüléseivel, szellemi hanyatlással, személyiségtorzulással és viselkedésváltozással jár.

Tényként állapította meg, hogy a II. rendű felperes az I. rendű felperes házastársa, a III-IV. rendű felperesek a gyermekeik. Az V. rendű felperes az I. rendű felperes ikertestvére, a VI. rendű felperes pedig az ő házastársa. A VII-VIII. rendű felperesek az I. és V. rendű felperesek féltestvérei.

A II. rendű felperesnél a balesettel összefüggésben szorongásos, depressziós zavar alakult ki, amely miatt pszichiátriai kezelés alatt áll. Ezzel összefüggésben kialakult össz-szervezeti egészségkárosodása 9 %, munkaképesség csökkenése 11 % mértékű. Élettere beszűkült, szociális és családi kapcsolatai lazultak. A baleset következtében az I-II. rendű felperesek közötti szerepek megváltoztak, az I. rendű felperes kisgyermeki, a II. rendű felperes anyai szerepbe kényszerült. A bíróság ugyancsak tényként állapította meg, hogy a III-IV. rendű felpereseknek a baleset nyomán pszichés sérülése nem keletkezett. Az I. rendű felperes sérülése miatt érzelmi támaszukat veszítették el, a történeteknek azonban a jövőképükre nincsen kihatása. A III. rendű felperes életminőségét a baleset annyiban érintette, hogy az I. rendű felperes gondozásában igyekszik a II. rendű felperest támogatni. A IV. rendű felperes pedig hetente többször is meglátogatja az I. rendű felperest.

Az V. rendű felperes a baleset óta napi rendszerességgel vesz részt az I. rendű felperes ápolásában-gondozásában, és az utóbbi években a VI. rendű felperes útmutatása alapján a konduktori fejlesztésében is. A balesetet megelőzően az ikertestvérevel közös cégükben felmerülő szakmai feladatokat elsősorban az I. rendű felperes látta el, míg a baleset óta az az V. rendű felperesre hárul. Mindezek miatt az V. rendű felperes túlterhelt, fáradt és feszült, közte és házastársa között rendszeresen a konfliktusok. Depressziója pszichiátriai kezelést igényelne. Össz-szervezeti egészségkárosodása ebből eredően 9 %, munkaképesség csökkenése 11 % mértékű. A VI. rendű felperes tünetképződésre hajlamos, fóbiás tünetei lehetnek, melyek a balesettől függetlenül, illetve azt megelőzően jelentkeztek, azonban az élethelyzeti nehézségei ezeket súlyosbíthatják.

A VII. és I. rendű felperes között 15 év a korkülönbség, a VII. rendű felperes édesapjának 9 éves korában történt elvesztése nyomán az I. rendű felperes apa és férfi mintát nyújtott számára. Köztük napi szintű, szoros kapcsolat állt fenn, 2009-ig ugyanabban a kétgenerációs házban laktak. A VII. rendű felperes rendszeresen látogatja az I. rendű felperest, ami házastársa és közte feszültségforrást jelent. A VIII. rendű felperes családjával 2017-ig lakott az I. rendű felperessel közös ingatlanban. Elköltözésük amiatt vált szükségessé, hogy a VIII. rendű felperes családtagjaira, különösen a gyermekére negatívan hatottak az I. rendű felperes dühkitörései és az egészségi állapota folytán kialakult konfliktusok.

A bíróság tényként állapította meg, hogy a II. rendű felperes az I. rendű felperes képviselőjében 2014. szeptember 15-én írásban megbízta a VI. rendű felperest a szerződésben rögzített feladatoknak hetente legalább 5 alkalommal napi kétszer 60 percben történő ellátásával, amelyért 4.000 forint konduktori óradíj megfizetését vállalta.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperest 2009. évi LXII. törvény 28. § (1) bekezdése alapján terhelte helytállási kötelezettség a biztosítottja által a felpereseknek okozott károkért, és az alperes teljes helytállási kötelezettségét elismerte.

A bíróság a perben tett nyilatkozatai és a lefolytatott bizonyítás eredményének értékelése alapján az alperest az I. rendű felperes javára gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök költsége címén 221.999 forint, pelenka költségként 406.560 forint és 2019. június 1-től havi 9.240 forint járadék, rehabilitációt segítő eszközök költségeként 3.037.581 forint, kültéri lift építésének költségeként 4.406.977 forint, 259.486 forint közlekedési többletköltség, továbbá 6.040.000 forint lejárt és 2019. június 1-től havi 350.000 forint ápolási-gondozási járadék, 636.660 forint lejárt és 2019. június 1-től havi 25.000 forint ház körüli kisegítői járadék megfizetésére kötelezte. A bíróság alperest új gépkocsi beszerzésének költségeként 1.100.000 forintban, rTMS kezelés költségeként 2.409.400 forint lejárt járadékban és havi 62.860 forint járadékban marasztalta. Az I. rendű felperes fogászati kezelés, robotgép és speciális ágy költségének megtérítésére vonatkozó kereseti kérelmét ugyanakkor elutasította.

A bíróság a szakvéleménynek a konduktori fejlesztés indokoltságára vonatkozó megállapítása, valamint a II. és VI. rendű felperesek között létrejött szerződés tartalma alapján havi 50.000 forint konduktori munkadíjat megalapozottnak talált, és ezen a címen 2.825.000 forint lejárt járadék, valamint 2019. június 1-től havi 50.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

A bíróság értékelve az I. rendű felperes által elszenvedett sérüléseket, a balesettel okozati összefüggésben kialakult egészségi állapotát, így egészségkárosodásának és munkaképesség-csökkenésének mértékét, figyelembe véve továbbá, hogy 47 évesen vált az önálló életvitelre alkalmatlanná, és elszenvedett hátrányok kompenzálására az ítéletkori ár-és értékviszonyokból kiindulva 35.000.000 forint nem vagyoni kártérítést látott alkalmasnak. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat ugyancsak 100% munkaképesség csökkenést eredményező baleset esetén már a '90-es évek első felében is megítélt 10.000.000 forint körüli nem vagyoni kártérítéseket, és ennek az összegnek a baleset időpontjáig számított KSH által közzétett inflációs adatokkal, vagy a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamattal növelt összege a 30.000.000 forintot meghaladja. Álláspontja szerint a kártérítés ítéletkori árszinten való megállapítását indokolta, hogy a baleset és az ítélet közötti időben a jegybanki alapkamat alacsony mértéke ellenére a beruházások értéke, például az ingatlanok ára, vagy a különböző szolgáltatások munkadíja jelentősen emelkedett. A már megfizetett 18.000.000 forintra tekintettel az alperest további 17.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte.

A bíróság megállapította, hogy a II-IV. rendű felpereseknek a Ptk. 76. §-a szerinti egészséghez és testi épséghez fűződő személyiségi joga a baleset folytán nem, csak a teljes és egészséges családban éléshez fűződő joguk sérült. Az I. rendű felperesnek a baleset folytán kialakult egészségi állapota nem teszi alkalmassá arra, hogy a többi felperessel a baleset előtti viszonyukra emlékeztető kapcsolatot tartson fenn. A kialakult helyzet pedig érzelmi kötődésük folytán kedvezőtlenül hat a II-VIII. rendű felperesekre. A VI. rendű felperes kezdettől fogva tevékenyen részt vett az I. rendű felperesről való gondoskodásban, beleértve a szállítását, az orvosokkal folytatott megbeszéléseket és a konduktori fejlesztését is. Házassága annak következtében romlott meg, hogy az V. rendű felperes életét szinte teljes egészében kitölti a testvérével való foglalkozás és a Kft. irányításában rá háruló terhek. A kirendelt orvosszakértő véleményét, illetve a felpereseknek az alperes által nem vitatott perbeli nyilatkozatait értékelve ugyancsak az ítéletkori ár-és értékviszonyok alapján az elszenvedett sérelmek kiegyensúlyozására a II. rendű felperes javára 6.000.000 forintot, a III. rendű felperes javára 5.500.000 forintot, a IV. rendű felperes javára 4.500.000 forintot, az V. rendű felperes javára 4.000.000 forintot, a VI-VIII. rendű felperesek javára személyenként 2.000.000 forintot tartott alkalmasnak és a már megfizetett összegekre figyelemmel a II. rendű felperes javára 1.500.000 forint, a III. rendű felperes javára 3.500.000 forint, a IV. rendű felperes javára 3.000.000 forint, az V.

rendű felperes javára 2.500.000 forint, a VI. rendű felperes javára 2.000.000 forint, a VII-VIII. rendű felperes javára 1.000.000-1.000.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest.

A II. rendű felperes keresete szerinti pertárgy 6.000.000 forint értékére és a felperes pernyertességére figyelemmel a többi felpereshez hasonlóan esetében is a Pp. 81. § (1) bekezdését alkalmazva az alperest 360.000 forint + ÁFA, az ügyvédi megbízásban kikötöthöz képest mérsékelt ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte. Utalt arra, hogy a II. rendű felperes csak nem vagyoni kárigényt terjesztett elő, amelyhez kapcsolódóan nem kellett nagy volumenű bizonyítást lefolytatni.

Az elsőfokú ítélettel szemben annak részbeni megváltoztatása, és a további nem vagyoni kártérítések összegének az I. rendű felperes esetében 12.000.000 forintra, a III-IV. rendű felperesek esetében személyenként 2.000.000 forintra való leszállítása, a VI. és VII. rendű felperesek nem vagyoni kárigényének teljes elutasítása, továbbá az I. rendű felperes javára fizetendő lejárt járadéknak 10.470.000 forintra, a havi járadéknak 462.100 forintra, a II. rendű felperes javára megítélt perköltség összegének 381.000 forintra való leszállítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést.

Fellebbezése szerint az I. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés a KSH fogasztói árindex baleset óta bekövetkezett alakulásához képest eltúlzott. Vitatta a felperes részére járadékként megállapított konduktori munkadíj havi 50.000 forint összegét. Arra hivatkozott, hogy a szakvélemény heti egy alkalom gyógytornászt, illetve konduktori fejlesztést javasolt, ugyanakkor ezekre nézve nincs egyértelmű kezelőorvosi javaslat. Az egészségügyi intézmények interneten elérhető árszabását figyelembe véve alkalmanként 4.500 forint, havonta 18.000 forint volna indokolt, azonban ebből még le kell vonni hathetente azt az egy hetet, amikor az I. rendű felperes rTMS kezelésben részesül. Így havi 15.000 forint fogadható el ilyen költségként, ezért az ezen a címen megítélt 2.825.000 forint lejárt járadék 1.928.000 forinttal való csökkentése indokolt.

Fellebbezése szerint pszichés állapotuk folytán a III-IV. rendű felperesek kezelésre nem szorulnak, jövőképükre a történeteknek nincs káros kihatása, önálló életvitelt alakítottak ki, elköltöztek otthonról. Mindennapi életvitelüket a baleset következményei nem befolyásolják. A VI. rendű felperesnek korábban is voltak pszichés problémái, jelenlegi állapota és az I. rendű felperes balesete közötti ok-okozati összefüggés nem igazolt. A peradatok szerint a korábbi szorosabb viszonyuk meglazult, már nem jár sűrűn az I. rendű felpereséhez. A nagy korkülönbség folytán a VII. rendű felperes és az I. rendű felperes közötti kapcsolat lazább volt, csak hetente találkoztak, a VII. rendű felperes máshol lakott. A többi családtaghoz képest ezért neki arányosan alacsonyabb összegű nem vagyoni kártérítés jár.

Az I-IV., VI. és VII. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során helyesen vette figyelembe az I. rendű felperes szakértő által megállapított sérüléseit, munkaképesség csökkenésének és össz-szervezeti egészségkárosodásának mértékét, jelenlegi egészségi állapotát, és azt, hogy napi 24 órában felügyeletre szorul, önálló életvitelre nem képes, sokszor a legközelebbi hozzátartozóit sem ismeri fel. Hangsúlyozták, hogy az elsőfokú bíróság a '90-es évek elején megítélt nem vagyoni kártérítésekre utalt ítéletében, az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a baleset időpontjához képest duplázta meg az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítésének összegét. A felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés széles körben lefolytatott bizonyítás alapján feltárt tényeken alapuló helyes mérlegelés eredménye. Az I. rendű felperes rámutatott arra, hogy az

alperes konduktori munkadíjra vonatkozó fellebbezését új tényekre alapítja, melyek a Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban nem vehetők figyelembe, a megjelölt indokok egyébként is megalapozatlanok. A konduktori fejlesztés indokoltságát a szakértő egyértelműen megállapította, a szolgáltatás igénybe vételét pedig a II. és a – konduktori szaktudással rendelkező – VI. rendű felperes által kötött szerződéssel igazolták.

Hangsúlyozták, hogy a teljes és egészséges családban éléshez való jogának megsértése a III. rendű felperes esetében megalapozza a megítélt nem vagyoni kártérítést. Ennek összege az ítélkezési gyakorlatnak, így a Kúria Pfv.III.20.888/2014. számú döntésében kifejtetteknek is megfelel. Kiemelték, hogy a szülő-gyermek viszony alapján járó nem vagyoni kártérítés mértékét nem az alapozza meg, hogy ki lakik közelebb a károsulthoz, hanem hogy az érintett személy milyen végleges hátrányt szenvedett. A teljes és egészséges családban éléshez való jog sérelme önmagában megalapozta a IV. és VI. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét, ahhoz szükségtelen volt a szokásos fájdalmat meghaladó kóros pszichés elváltozás igazolása. Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékok és személyes nyilatkozatok alapján, mérlegelési jogkörében eljárva helyesen értékelte, hogy édesapjának balesete miatt a IV. rendű felperes életminősége hátrányosan változott. A perben továbbá bizonyítást nyert az is, hogy a VI. rendű felperes házassága annak következtében romlott meg, hogy az V. rendű felperes életét szinte teljes egészében kitölti az I. rendű felperessel való foglalkozás és a Kft. irányításában fokozottan rá háruló terhek. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy elköltözése ellenére a VII. rendű felperes szoros kapcsolatot tart fenn az I. rendű felperessel, és helytállóan mérlegelt, amikor a két testvér között nem tett különbséget. Testvéri kapcsolat esetén ugyanis az önálló életvitel kialakításának és a nagy korkülönbségnek nincs jelentősége. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által a II. rendű felperes javára megállapított perköltség nem eltúlzott és a jogszabályoknak megfelel.

Fellebbezés hiányában az elsőfokú ítélet rendelkezései közül az V. és VIII. rendű felperesekre vonatkozó teljes egészében, a II. rendű felperesre vonatkozó 381.000 forintot meghaladó perköltség kivételével, továbbá az I. rendű felperes esetében 12.000.000 forint, a III-IV. rendű felperesek esetében személyenként 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítésben, illetve az I. rendű felperes esetében 9.026.043 forintban, 10.470.000 forint lejárt járadékban és havi 462.100 forint járadékban marasztaló, valamint a keresetet elutasító rendelkezések a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében első fokon jogerőre emelkedtek.

A fellebbezés az I. rendű felperessel szemben részben, a III-IV. rendű felperesekkel szemben teljes egészében alapos, a II. és VI-VII. rendű felperesekkel szemben alaptalan.

Az Ítéletábrának a felülbírálat Pp. 253. § (3) bekezdés szerinti korlátai között a fellebbezéssel érintett vagyoni és nem vagyoni kártételek megalapozottságáról kellett állást foglalnia.

Az I. rendű felperesnek a baleset során a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga sérült, és sérüléseinek következményeként az életminősége romlott, ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja, és 355. § (1) és (4) bekezdése alapján olyan mértékű pénzbeli kártérítésre tarthatott igényt, amely alkalmas az elszenvedett testi-lelki sérelmei kiegyensúlyozására. A bíróságnak a személyiség hátrányos megváltozását jelentő egyedi körülmények mérlegelése alapján a belátása szerint kell a nem vagyoni kártérítés összegét meghatároznia, melynek során a józanságának, személyes elkötelezettségének és mértéktartásának van meghatározó szerepe [34/1992. (VI. 1.) AB határozat]. Az egészségkárosodáson alapuló igények és ebből eredő mérlegelési szempontok esetenkénti különbözősége folytán a bírói gyakorlat hasonló károk tekintetében hozott döntései legfeljebb csak orientáló tényezőként veendő figyelembe a nem vagyoni kártérítés meghatározása során [Kúria

Pfv.III.20.473/2018/6.]. Az elsőfokú bíróság által az ítéletkori ár- és értékviszonyok alapján megállapított nem vagyoni kártérítés ugyanakkor az ítélezési gyakorlathoz képest sem volt eltúlzott, ezért leszállítására az Ítéletábra nem látott lehetőséget.

Az elszennvedett, és az elsőfokú ítéletben helyesen és részletesen rögzített hátrányok megismétlése nélkül a fellebbezésre figyelemmel az Ítéletábra azt emeli ki, hogy az I. rendű felperes munkaképességét teljes egészében elvesztette, önálló életvitelre alkalmatlan, folyamatos gondozásra, napi 24 órában felügyeletre szorul. Súlyos frontális lebeny sérüléséből fakadó maradványtünetek, markáns mentális hanyatlás jellemzi, jelentős személyiségtorzulással, viselkedésváltozással. Az ítélezési gyakorlatban pedig ismert olyan döntés (Kúria Pfv.III.20.672/2014/5.), amely alapján a bíróság a 2009. évben bekövetkezett balesetben elszennvedett, az I. rendű felperesénél kisebb, 70 % munkaképesség-csökkenést okozó agysérüléssel járó hátrányok kompenzálására a balesetkori árszinten 18.000.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg. Mindezeket figyelembe véve az Ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság mérlegelése a Pp. 206. § (3) bekezdését nem sértette.

Az orvosszakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ítéletében, hogy az I. rendű felperes számára a konduktori fejlesztés indokolt, és a felperes rendelkezésre álló egészségügyi dokumentációja szerint (pl. ... 2015. április 2-i ambuláns lapja, ... Egészségügyi Központ 2015. augusztus 14-i zárójelentése) a fejlesztés szakorvosi javaslata is fennállt. A csatolt szerződés szerint ennek a tevékenységnek az ellátását a VI. rendű felperes ellenérték fejében vállalta. A II., V. és VI. rendű felperes személyes előadása alapján ugyanakkor az volt megállapítható, hogy a VI. rendű felperes ténylegesen csak 2015. szeptemberéig végezte ezt a tevékenységet, ezt követően – az iránymutatása alapján – azt az V. rendű felperes nyújtotta. Mindezeket értékelve az Ítéletábra az elsőfokú bíróság által megállapított havi 50.000 forint konduktori költséget csak 2014. szeptembertől kezdődően 12 hónapra látta megállapíthatónak, ezt követően a járadék összegét az alperes fellebbezésének megfelelően havi 15.000 forintra leszállította. Az ítéletig lejárt járadék összege ilyen módon 1.267.500 forintra (12 x 50.000 forint + 44,5 x 15.000 forint) módosult, a felperest megillető lejárt járadék összege ennek következtében 1.557.500 forinttal (2.825.000 forint – 1.267.500 forint) volt kevesebb.

A III-IV. rendű felperesek esetében a balesettel okozati összefüggésben mentális zavart, vagy pszichés állapotromlást a szakértő nem igazolt. Édesapjukkal mindkettőjüknek szoros, bizalmas volt a kapcsolata, a balesettel fontos érzelmi támaszukat veszítették el. Édesapjukért aggódnak, szüleiket mindketten igyekeznek támogatni, főként a még otthon élő III. rendű felperes az I. rendű felperes állapotából eredően a szülők között keletkező feszültségeket is elszennvedni kényszerül. A jövőképükre ugyanakkor a balesetnek a szakértő szerint nincs kihatása, a IV. rendű felperes a baleset idején már nagykorú volt, kevésbé szorult apai irányításra. Mindezekre figyelemmel az alperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy elszennvedett sérelmeik kompenzálására – az ítéletkori ár- és értékviszonyok alapján – az elsőfokú bíróság által megállapítottnál alacsonyabb, a III. rendű felperes esetében 4.000.000 forint, a IV. rendű felperes esetében 3.500.000 forint nem vagyoni kártérítés is alkalmas, ezért rész-teljesítéseinek összegére figyelemmel marasztalását az Ítéletábra mindkét felperes esetében 2.000.000 forintra leszállította.

Az elsőfokú bíróság a VI. rendű felperes esetében helyesen állapította meg, hogy az I. rendű felperesről való gondoskodásban kezdettől fogva tevékeny szerepet vállalt. Az orvosszakértő véleménye pedig alátámasztotta a felpereseknek azt az előadását, hogy a házastársával fennálló konfliktusa összefüggésbe hozható az I. rendű felperes állapotára adott reakciójával, tekintettel arra, hogy férje a baleset óta napi rendszerességgel látogatja ikertestvérét és vezeti cégüket, így nem

marad elég figyelme feleségére. A szakvéleménnyel a pszichés állapotromlása és a baleset közötti ok-okozati összefüggés kétséget kizáró módon ugyan valóban nem igazolt, az elsőfokú bíróság azonban helyesen állapította meg, hogy a teljes és egészséges családban éléshez való joga sérült, ami nem vagyoni kárigényét megalapozta. Az elsőfokú bíróság a VI. rendű felperes által elszenvedett hátrányok kiegyensúlyozására alkalmas nem vagyoni kártérítés mértékét is helyes mérlegelés eredményeként állapította meg, annak leszállítására az Ítéletábla nem látott indokot.

Önmagában a nagy korkülönbség és a közös családi ingatlanból való korábbi elköltözése nem indokolta a VII. rendű felperes további nem vagyoni kárigényének elutasítását. A pszichés elváltozások hiánya mellett a szakértő ugyanis azt is megállapította, hogy a történeteket a VII. rendű felperes vesztésként éli meg, és az is bizonyított volt, hogy a látogatásaival és sétáltatásával az I. rendű felperest rendszeresen igyekszik segíteni. A saját családjában életében továbbá az I. rendű felperes állapota, illetve a kialakult helyzet időlegesen feszültségforrás volt. Mindezek a körülmények pedig a teljes és egészséges családban éléshez fűződő jogának sérelmét jelentették és a felperes életminőségének romlását eredményezték.

Az elsőfokú bíróság nem a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján, hanem a csatolt ügyvédi megbízásban kikötött munkadíjból kiindulva állapította meg a II. rendű felperes részére mérsékelt összegű perköltséget. Az Ítéletábla a felperesek együttes perbeli képviselője és a II. rendű felperesnek kizárólag nem vagyoni kártérítésre irányuló keresete ellenére a megítélt munkadíjat a képviselő perben kifejtett tevékenységgel arányosnak tartotta, további leszállítására nem látott indokot.

A kifejtettek eredményeként a III-IV. rendű felperesek csak részben lettek pernyertesek, az Ítéletábla azonban a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése szabályának alkalmazásával mentesítette őket a le nem rótt kereseti illeték és állam által előlegezett költségek megfizetésének a kötelezettsége alól. Ezzel egyidejűleg a rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az alperes illeték- és költségfizetési kötelezettségét leszállította.

Mindezekre tekintettel az Ítéletábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

Az Ítéletábla az I. rendű felperes esetében a Pp. 81. § (1) bekezdése, a II., VI-VII. rendű felperesek, illetve az alperes javára a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ellenérdekű feleket a képviselők fellebbezési eljárásban kifejtett tevékenysége munkaigényével arányos – a felperesek esetében áfát tartalmazó – munkadíjának megfizetésére. A fellebbezési illeték viselése felől pedig az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2019. október 8.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s.k.
s.k.
előadó bíró

dr. Lente Sándor
bíró

